

PULA

Náczyhegyi Tükör-Spiegel

VI. évfolyam

1. szám

Pula, 1995. július 29.

Pula, Náczyhegy 1995

"Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség."

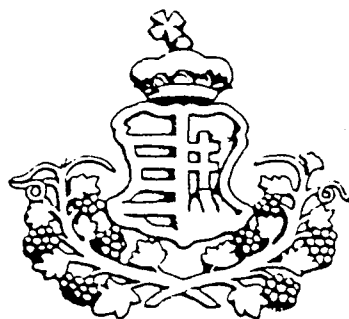
Megjelenik: MINDEN ÉVBEN JÚLIUS UTOLSÓ SZOMBATJÁN
Kiadja: A NÁCZIHEGYI BIRTOKOSOK BARÁTI KÖRE
Főszerkesztő: REMÉNYI ANTAL
Művészeti szerkesztő: NAGYPÁL SZABOLCS
Felelős szerkesztő: NAGYPÁL GÁBOR

A NÁCZIHEGY ÜNNEPE

Bízunk benne, hogy az idén is jó idő lesz július 29-én, szombaton, amikor immár sokadszor hazajönnek a faluba az innen elszármazottak. Rokonok, barátok látogatnak minden családhoz, pincéhez, telekre. A rendezvénysorozat délelőtti programja szerint tíz órakor ünnepi szentmisét tart a templomban dr. Kazányi Tivadar teológiai tanár, aki Petenden kezdte lelkészi tevékenységét. Itt volt káplán az ötvenes években, amikor gyakorta csak gumicsizmá-

ban, gyalog tudott átjönni a faluba, hogy a vasárnapi misét megtarthassa. A szentmise után közösen kilátogatunk községünk nagy szülőtte, Harmath István sírjához, ahol a polgármester úr emlékezik meg a korán elhunyt náczihegyi birtokos, múzeumigazgató és közművelődési szakember helyi tevékenységéről. 17 órakor a hegyi emlékoszlopnál az ünnepi beszédet Dr Tölgyesi József a Veszprémi Egyetem adjunktusa mondja. A műsorban fellép a

Magyarpolányi Nemzetiségi Kórus. 18 órakor a Blickle pincénél Berkecz István szentesi festőművész pulai medencében készült alkotásainak tárlatát nyitja meg a házigazda. Végezetül minden pincénél, telken, kertben és tábortűz mellett reggelig tartó szabadtéri Ignác-nap, melyhez minden őslakosnak és vendégeinek kellemes szórakozást és harsogó énekhangot kíván a Náczihegyi Tükör-Spiegel Szerkesztősége.

BERKECZ ISTVÁN TÁRLATA ELÉ

Hetedszer nyitunk kiállítást a Náczihegyen, július utolsó szombatján, Ignác-nap környékén. Az ötvenegy éves *Berkecz István* szokatlan föladataira vállalkozott: Koszta József szellemi követőjeként az alföldi táj apró részleteinek, meghitt utcáinak, omladozó házainak és a reménytelenül kilátástalan késő őszi, esős délutánjainak festője átrándult Pannóniába, és Pula, a Náczihegy, valamint a környékbeli falvak (Nemesle-

ányfalu, Nagyvázsony, Vöröstó, Barnag) házai, pincéi, udvarai és tájai jelennek meg olajfestményein a csendéletek és szobabelsők mellett. Berkecz István nemcsak festményeiben, hanem alkalmazott grafikáiban is maradandót alkot. Illusztrációi, exlibrisei, emblémái, címerei sokhelyütt nyertek pályázatokon, ezek számára hordoznak emlékezetes tömörségű jelentéstartalmat. Hét önálló kiállítása után tizenegyet a grafikus fe-

leséggel, Major Annával együtt mutatott be az érdeklődőknek, valamint huszonegy csoportos tárlaton vett részt a mindszei születésű, pályája csúcseinél járó alkotó. Vállalkozó szellemű művész, aki a megmaradt leírások, töredékek alapján is szívesen vállal az önkormányzatoktól községi címermegrendelést. Ezen új tárlata alkalmával a bemutatott alkotások a helyszínen meg is vásárolhatók.

PULA A "MŰVÉSZETEK VÖLGYÉBEN"

Negyvenkét rendezvényt, számos kiállítást és vásárt tartottak az immár Pula bekapcsolódásával is megrendezett Művészetek Völgye nyári fesztivál alkalmával. Pulán térzenére, lakodalmas rockoperettre, fuvolahangversenyre és a Maskarás együttes, valamint a Petőfi Színház előadására került sor. Az előzményekről Reményi Antal polgármester urat kérdeztük:

- Valamikor évekkel ezelőtt indult - de jóval később, mint a mi pulai-nácihegyi napok rendezvénysorozatunk - a kapolcsi napok kulturális fesztiválja, Márta István zeneszerző kezdeményezésére.

- Ha időbeni elsőséget számítunk, akkor úgy is fogalmazhatok, hogy a Művészetek Völgye Puláról indult el, 1987-ben?

- Ha akarom, azt is mondhatom, hiszen rendszeresen kiállítással, ünnepi istentisztelettel, kulturális műsorral, országos hírű jeles ember ünnepi megnyitójával és természetesen sok zenével, családi

pincepartikkal, énekszóval, muzsikával köszönt ránk a nácihegyi ünnep. Legyünk annyira szerények, hogy ez csupán falusi, hegyi rendezvény volt eddig is. Újságunk, amely évek óta megjelenik ezen a napon, részletesen tanúsítja, hogy miniszterek, tudósok, újságírók, rádióriporterek, kiváló orvosok voltak a vendégeink. Számos - azóta befutott - művész bemutatkozó kiállítása volt itt, a nácihegyi pincékben vagy padlás-terekben. Pulán tehát jóval korábban volt július utolsó szombatján egy helyi, községi rendezvény, mint Kapolcson. Kapolcs azután a vele egy körjegyzőségbe tartozó Vigántpetenddel együtt rendezte az egyre nagyobb méretűvé váló, és Márta István művészvilágából ideérkező, nemzetközi hírnevű szólisták és pályakezdő fiatal művészek közreműködésével létrehozott ünneppsorozatot. Utóbb Taliándörögd is bekapcsolódott. Az EXPO'96 megrendezésének lázában

született meg a Művészetek Völgye gondolata, amely Nagyvázsontól Monostorapátiig kapcsolta volna össze a községeket ezekben a hetekben. Idén július 7-től 23-ig mutatkoznak be a különböző társulatok, együttesek és szólisták, színes programot kínálva a helybelieknek és az idelátogató érdeklődő közönségnek

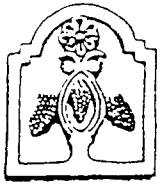
-Mikor lesznek a pulai rendezvények?

-A megnyitó után Kapolcsra, Dörögdre és Vigántpetendre összpontosulnak az előadások. Nálunk július 21-től kerülnek sorra a bemutatók, így tulajdonképpen folyamatosan haladunk a nácihegyi ünnep felé, és miként "minden jó, ha a vége jó", reméljük, hogy július utolsó szombatján a mi ünnepünkön érkezik haza a legtöbb barát, rokon, ismerős, tovább éltetve hegyi Szent Ignác napunk bensőséges hangulatát.

Holányi Julianna akvarellje

ITT A PULAIK, NÁCZIHEGYIEK BESZÉLNEK

Nádor István interjúlánca

A falu új lakója

Ez év június tizenharmadikán új lakó költözött a faluközpontba. Nem fiatal, nem is túl idős. Kezemunkája nyomán néhány hét alatt megújult a ház környezete. *Török Lajos* önmagáról, családjáról így vall:

Ahol korábban laktam, Dunakeszin, eladtam a házamat, és itt vettem egy központi, boltközei, az orvosi rendelőház is közel eső kertés családi házat. Nem vagyok idegen a faluban, hiszen hozzátartozóim között vannak pulaiak: Holczer Jani felesége az unokahúgom. Jómagam felsőfokú faipari technikumot végzett asztalos vagyok. Egyébként feleségem is a környéken született, Taliándörögdőn. Idősek vagyunk, nejem mozgáskorlátozott; és svábok ugyan nem vagyunk, de a családom katolikus. Azt hiszem, könnyen beilleszkedünk szomszédaink és kortársaim közé. Az első hetekben rengeteget dolgoztam, úgy látom, egy-két hónap is eltelik, amíg minden a helyére kerül, amíg be tudunk rendezkedni. A ház mögé kell építenem egy pincelejárót, mert beázik a pince, azt a fából készült bodegát a ház mellett meg lebontom, mert nem kell. A faluval most kezdek ismerked-

ni: Holczer Jóskaékat ismerem, Fischerékkal találkoztam, ők az egyetlen szomszédaim. Az üzlet és a kocsmamár nem idegen, de nem vagyok kocsmajáró, mert a pálinka, bor nem érdekel, nekem is van még abból, amit Dunakeszin főztem, az se fogy.

Szeretettel üdvözöljük a 218. pulai lakost, hiszen minden betelepült új színfoltot jelent a községben környezeti kultúrájával, társaságával, családjával és mesterségével együtt. Török szomszéd! Sok boldogságot kívánunk az új, virágos lakásban mindkettőjüknek, és leljék örömeiket a kertben!

A nyugdíjas kocsmáros

A falu immár nyugdíjas kocsmárosa, boltosa és mindenese *Jáger István*, aki példamutató családapa is, mert a harmadik, nem is akármilyen házat építi gyermekeinek, miközben ő maga még a Fő utca régi soklakású házában él feleségével.

– Sajnos, már nem sok mindent tudok csinálni, mert nyugdíjban vagyok. Inkább tanácsokat adok, irányítom az építkezést, és ha megtudok valamilyen olcsóbb beszerzési lehetőséget, természetesen kihasználom a gyermekeim

számára. Három szobás lesz a kisebbik lányom családjának a háza, igaz, jelentős pincerendszerrel. Persze még padlásszoba is kialakítható, ha lesz rá pénzük. A posta nem fizet valami jól. Nem lenne rossz, ha a falusi turizmus egyszer beindulna, mert akkor valóban érdemes lenne akkora házakat építeni, mint Ausztriában. Ebből ezen a vidéken is lehetne forintot csinálni, annak pedig senki nem ellensége. Nem sok az, tudom, de a családot is kiegészítené ez a hozzájárulás. Aki kiadja a szobáit a Balatonparton vagy a Balatonfelvidéken, Bakonyalján, nem panaszkodik annyit, könnyebb az élete. A környezet nálunk is szép, csak nincs épületünk, szobánk. Talán majd a fiataloknak lesz lehetősége evvel is foglalkozni.

Idén szeretném tető alá hozni az újonnan parcellázott területen a Náczihegyhez legközelebbi házat. A cserép meg a tetőgerendák már itt vannak, a pénzügyi helyzettől függ minden. Lehet, hogy még öt évig is eltart a befejezés. A vőm nem kap kölcsönt a munkahelyén, Jutka lányom valami keveset kaphat a postától. Vejem a bauxitszállításnál dolgozik, de kevés a megrendelés ott is.

– Mit tanácsol annak, aki most fog építkezésbe?

– Azt mondom, mielőtt belekezd a dologba, legalább tíz évig takarékoskodjék, és nagyon figyelje a hirdetéseket, hol van árleszállítás vagy kiárúsítás, mert százezreket lehet megtakarítani. Ha pedig van pénze, vegye meg azonnal a szükséges anyagot, mert holnap reggeltől már nem annyiba kerül. Egyébként a téglát is érdemes közvetlenül a gyártól venni, hasonlóan a cementhez. A szállítás rendkívül drága, akinek van teherkocsija, saját fuvarral a költségek negyedét megtakaríthatja. Ha jó a rokonság és összefog, akkor magánereőből kell nekiugrani, mert a cégek hihetetlenül magas rezsivel dolgoznak. A család sokat segíthet, mi is két éve minden hétvégét, ünnepet, szabadságot együtt töltünk az építkezésen. És még csak most kerül rá a tető! Reméljük, 1996-ra, vagy az azt követő évben beköltözhetnek unokáim, lányom és vejem. Talán megérem, majd meglátjuk.

A legényember

Grám Lacival már reggel hétkor lehet találkozni a bolt és a kocsmá előtt. Szombat van. Munkaszünet. Vajon volt-e odabenn az édesanyjával élő, a falu öreglegényeinek derékhadához tartozó hadfi az ajtón túli bormérésben?

– Voltam már benn. Nem sokára indulunk permetezni: egy-másfél óra az egész. Azután majd csak visszanezünk.

– Mindenki tudja a faluban, hogy Grám néni ismét kórházban van Veszprémben.

– Másfél hete került be. Még nem voltam látogatni, de hamarosan sort kerítek rá. Az epéje rendetlenkedik. Biztosan meggyógyítják. A legényember igencsak magára marad, ha az édesanyját betegség veszi le a lábáról. Hogy miként alakul az otthoni menetrendem? Hát ki főz-ne, ki vasalna, ki mosna? Én.

– Nem gondolt arra, hogy asszony kéne már a házhoz?

– Még csak harminchárom éves vagyok. A faluban egyáltalán nem érzem magam egyedül, mert több mint tízen vannak hasonló helyzetben, nálam idősebbek és fiatalabbak egyaránt. Némelyiküknek van háza, szakmája, rokonsága, mégse nőszül. Én kapkodjam el? Itt a Jágerkocsmában igencsak összejövünk minden nap, és ami érdekel, arról beszélgetünk. Még rádiót és újságot sem kell vennem, mindent tudok, ami a faluban történik. Talán ez az egyik előnye a korcsmahivatalnak, hogy itt az iváson kívül társalkodni is lehet. A legények mindig jól érezték magukat ilyen helyen.

Kék Angyal vagy Kékszakáll ?

Jó korán ébredhetett az a fiatalember is, akivel a kápolna előtt találkoztam akkor, amikor a falu legalacsonyabban fekvő udvaraiban a Nap még alig bújt elő a Náczihegy ívei mögül. A borostás férfi arcán kék csíkok: nem annyira egy esti bunyó nyomai, inkább valamiféle sminkre hasonlít. Amikor alaposabban megnézzük az ajkai busz szintén korán ébredő sofőrjével, Gettinger Pistával, látni, hogy nemcsak a szakáll kék, hanem a nadrág, az ing és a kerékpár is. Gettinger Pista meg is jegyzi, hogy a jövevény talán a Kék Angyal. Vagy a Kékszakáll? A kerékpáros elosztja a kétségeket:

– *Róka Lajos* autófényező és címfestő dekoratőr vagyok. Szeretek itt élni a faluban. Egyre gyakrabban fordulnak hozzám szomszédaim is, meg a hozzátartozóik; az önkormányzat is rendelt már nálam munkákat. A tavalyi náczihegyi ünnep előtt az útmutató táblákat én készítettem. Idén is szívesen elvállalom, ha bárki fölker rá. Magam is szívesen veszek részt az idejünnepségeken, amikor rokonok, barátok jönnek minden házhoz és minden náczihegyi pincéhez.

Fejlesztés a Fischer-pincénél

Náczihegy képe hónapról hónapra, évről évre változik. Hol egy régi pincét bontanak, hol egy újat alapoznak. Itt szőlő települ, ott épp tőkeirtásra készülnek. Az idén *Fischer József* pincéjénél várható beruházás. Mi lesz ez?

– Tehetségemhez mérten valamit lépünk előre, befejezzük a fürdőszoba kialakítását a hegyen: lesz vécé, tusoló, csap, mosdó és melegvíz. A munkákat szeretném az ünnepre befejezni, mert vendéget várok. Ötven évvel ezelőtt nálunk töltött néhány hetet egy német katona, és most, idősen sikerült föltalálnom. Levelet váltottunk, és ígerte – ha egészsége megengedi –, ötven év után újra eljön Pulára. Ezt a szálláshelyet gondoltam neki elkészíteni addigra.

Scholtz gazda a vadkárőről

A náczihegyi birtokosok társasága kerítést és oszlopokat kapott a Honvédségi Erdőgazdaságtól, hogy a rendre bekövetkező vadkárók megelőzése végett kerítsék be – egyelőre – a felső, erdő felőli szakaszt. A vadásztársaságoknak igen sokba kerül évente a vadak által okozott kár. Ha most elhatároljuk az erdőt a telkektől, az nem kis gondot okoz a gazdáknak: hol legyen a kapu, közösen vagy egyenként építsék meg,

a telekhatáron vagy az erdőszélen fusson a kerítés? *Dr. Scholtz József*, aki nemcsak hegyi birtokos, hanem híres vadász is, így vélekedik:

– Szerintem a kapu bekerülési költsége az egyéni gazdát terhelje. Ne a közösség fizesse! A közösségnek együttesen kell elvégeznie azokat a munkákat, amelyeket az erdőgazdaság nem tud vállalni: oszlopállítás, kerítéshúzás, a drótháló fölerősítése. Jómagam azt látom célszerűnek – mert nálunk is sokszor volt már vadkár –, hogy zárt legyen a kerítésrendszer, azaz a kaput mindenki készítse el időben, hogy a kerítést rá lehessen csatlakoztatni. Mi abban egyeztünk meg *Blickle* és *Ferkis* szomszédokkal, hogy mindhárman csináltunk magunknak kaput. Ebben az esetben a kerítés és a kapu nemcsak az állati vadaktól védené a kertet, hanem a közbiztonság is bizonyonnyal javulna. Az erre tévedők látnák azt, hogy ide nehezebb a bejutás, kevésbé biztos a menekülés, nehezebb a rablott holmi elszállítása. Ez a megoldás mindenképpen nagyobb biztonságot jelentene a hegy minden birtokosának. Hozzánk idáig háromszor törtek be, az első elkövetőt már elítélték, a másodikat még semmit nem tudunk. Visszatérve a vadállatokra: a szarvas igen nagy kárt tud tenni, az agancskoptatással a csemetéket pusztítja ki, de az

őz is szívesen legeli le a zöldegféléket. Nyúlból, muflonból errefelé kevés van.

Virágoskert a Náczihegyen

A Náczihegy egyik legvirágosabb kertjének gazdasszonya *Tardos Mária*. Férjével, Tamással együtt rengeteget dolgoztak azért, hogy a gazdátlan, gazos erdőszéli lejtőn mára parkos, ligetes díszkert pompázzék. Tizenhárom év alatt úgy rendbehozták a területet, hogy díszére válnék a svájci, norvég vagy osztrák hegyoldalaknak is. A gazdasszony így nyilatkozik munkájukról:

– Vadrózsán kívül itt csak a gaz termett meg, érthető, hogy a telek senkinek sem kellett. Édesanyám Nagyvázszyban dolgozott a kertészetben, otthon is volt kiskertünk, tőle tanultam a kertépítést. A Zichy-kastélyban láttam először, hogyan alakítják ki a szép virágágyakat. Most Ajkán lakunk családi házban, azt is park veszi körül, tele virágokkal, az erkélyeken futómuskátlí. Ezt a szépséget szerettük volna itt a Náczihegyen is megvalósítani. Van enciánfa, datura, bögrevirág, szarkaláb, futó- és bokorrózsák. A környezetet magammal viszem gyerekkorom óta; ha Szibériába mennék, hamarosan bizonyonnyal ott is lenne virágoskertem. Amikor Pulán telket vettünk, azonnal nekiálltunk parkosítani: gyümölcsfákat, fenyőket ültet-

tünk, az út mellé sövényt, mert por az itt is van, ha némelyik meggondolatlan fiatal kismotorjával rodeózik a dűlőúton lefelé. Formáztunk rózsalugast, kislányom díszkutat is épített. Ha körül sikerül keríteni a Náczihegyet és a végekre két kaput helyezünk, talán kevésbé lesz veszélyes az itt tartózkodás unokáink és a vendéggyerekek számára. Lányom szintén nagyon szereti a virágos környezetet, kicsi korától kezdve otthon is segített a kertépítésben; ez a foglalkozásából is adódik, hiszen porcelánfestő. Érdekes, hogy a vejem, annak ellenére, hogy emeletes házban nevelkedett, házasságkötésük óta olyan szívesen jön ki a Náczihegyre, mint mi. Alakítja a kertet, nyírja a fűvet, építi a virágágyásokat, metszi a fákat, vágja a sövényt.

Azután ha végigmegyünk a hegyen, elkeseredünk; annyi gazos telek van még, hogy az ember nem is érti, miért tartják. Aki nem tudja művelni, rendben tartani, adja el, vagy családi összefogással tegye rendbe! Csak úgy lesz igazán szép a szőlőhegy, ha a telkek többségét (vagy mindegyikét) gondozzák. Szeretném megérni. Ajkán asztmás lettem, és az orvos azt ajánlotta, hogy olyan helyre költözzem, ahol tiszta a levegő, nincs por, füst, korom. Pula erdősterület, a legjobb a levegője a Bakonyban. Ki lehetne írni: Náczihegyi Szanatórium.

Önkormányzati képviselők mondják

Steierlein Attila részben már náczihegyi birtokos, hiszen agrármérnökként szülei birtokán is gyakran segít a hétvégeken, és a választások óta képviselői munkáját is igyekszik ellátni a faluban. Beosztásban és korban egyaránt azok közé tartozik, akik meghatározzák a falu és a Náczihegy jövőjét.

– Ilyen rövid idő után még nem lehet egyértelműen válaszolni arra a kérdésre, hogy elégedett vagyok-e vagy sem. Azt hiszem, a dolgok a helyes irányba haladnak, nekem legalábbis ez a véleményem. Talán szerencsésebb lenne, ha a faluból többen érdeklődnének, vagy részt vennének a nyilvános önkormányzati üléseken, segítenének a döntésekben kérdéseikkel, javaslataikkal. A közeljövőben a faluház teteje készül el egyéb csinosítások mellett.

Jó, hogy minket is megkerestek a Művészetek Völgye rendezvénysorozattal, és egyre gazdagabb lesz a náczihegyi program is. Hogy mi lesz a jövőben, az nem kizárólag a képviselőtestületen múlik, mert mi csak képviselünk bizonyos érdek- vagy embercsoportokat; döntően a falu lakossága határozhatja meg, mi legyen.

– Képviselő Úr! A faluban élő jelentős számú legények egyike milyen választ ad arra:

mi az oka az itt élő "aggregé-nyek" szaporaságának?

– Ez nem helyi sajátosság, máshol is van ilyen. Bizony-nyal az ország nehéz gazdasági helyzete és a kilátástalanság is hozzájárul ahhoz, hogy a sorstársaim most még így tartják jónak. Nagyon kevesen tudják elkerülni, előbb-utóbb biztosan sor kerül majd Pulán is lakodalmakra.

– Nem lehetséges az a magyarázat, hogy a fiatal emberek idejük nagyobb részét elutazzák, mert a faluban egyáltalán nincs munkahely, aki pedig itthon maradni kényszerült, az munkanélküli; és így a kapcsolatteremtés lehetőségei korlátozottabbak?

– Az utazgatás is kapcsolatteremtési lehetőség. Ha itthon ücsörög az ember egész nap, akkor még kisebb a világ. De hogy a kérdésre válaszoljak, az okok közé tartozik, hogy volt egy időszak a községben, amikor csak fiúk születtek, 1968-tól 1973-ig.

Ifjabb *Steierlein András* bútorasztalos, önkormányzati képviselő:

– Gyakran járunk a Náczihegyre a családdal és a barátokkal, úgy is mondhatnám, hogy szinte már üdülőnegyeddé vált. Ami ott terem, az kevésbé számottevő, mindenki csak azért tartja a telket, hogy barátokkal, vendégekkel, családdal szórakozzék, ünnepeljen, mulasson. Igazi hobbikert lett az egykori Kőhegyből.

– Olyasmiről hallani, hogy elég nagy a passzivitás a közösségekben a közösségi gondok megtárgyalása és az együttes elhatározás során. Hogy látja a képviselő, vajon miért?

– Ha tudnám ennek az okát, miért ilyen visszahúzódóak a szomszédaink az önkormányzati nyilvános ülések során, miért nem jönnek el a képviselőtársaim sem minden összejövetelre, akkor már lehetett volna változtatni rajta. Úgy tűnik, a környező falvakban sokkal nagyobb az aktivitás, több a kezdeményezés és a program, például a Művészetek Völgye rendezvényei során is. Itt hosszú évek óta nem támogatja senki az ilyesmit.

– Pedig a színházi esték szervezése közel öt évtizeddel ezelőtt már hagyományá vált... 1945-ig ez a falu volt e téren

a zászlóvivő, saját zenekarral még tájoltak is más falvakba.

– Pulán akkor volt több olyan fiatal, akik ezt nemcsak eltervezték, megszervezték, hanem meg is valósították. A mostani kulturális sorozatban is nagyobb aktivitást tanúsíthattunk volna, mert ha az ember megnézi a műsorfüzetet, Pulán négy-öt program lesz, míg a többi községben tízen fölül. Az önkormányzati munkára visszatérve, mi most tartunk ott, hogy a falu rendezési tervét elfogadjuk-e; ennek is van számos ellenzője, még gazdasági egység is. Azért jó az önkormányzati munka, mert most sem Veszprém, sem Nagyvácszony, sem a párt, sem a téess vezetői nem szólhatnak bele, mit akarunk. Mi döntünk, miénk a felelősség.

Most a faluház tetőtérbeépítésével kapcsolatban kell döntéseket hozni, amely jelenleg beázik, meg hát nem is túl szép. A költségvetést azonban még nem készítette el a tervező, addig dönteni, felelőtlenül dönteni nem akarunk. Könnyen elúszik az az önkormányzat, amelyik bankoktól uzsorakamatra hitelt vesz föl... A telefonfejlesztés és a gázprogram egyaránt 1996-ra ér el hozzánk; a szennyvízelvezetés és -tisztításból egyelőre nem lesz semmi. Megpályáztunk egy közlekedésbiztonságot fokozó lehetőséget. Ha nyerünk, kis költséggel elérhetjük, hogy az önkormányzat akár harminc-negyven kilométerre csökkentheti a járművek áthaladó sebességét, és a falu végein "fekvőrendőröket" építtethetünk az útba.

A HEGY TÖRVÉNYKÖNYVÉBŐL

(Csatlakozva a Scholtz gazda által mondottakhoz, álljon itt az 1817. körül írott Pula-Szőlőhegyi törvénykönyv egyik rendelkezése a kapukról:)

Tizennegyedik Articulus

Ha valaki szőlejének gyepűjét, vagy reá mért kaput meg nem csinálja, és azon csinálatlan gyepűn, vagy kapun valamelly marha kárka mégyen, arra kinek gyepűjén általment, becsültsessen a kár; és emellett három forint lirságnak is megfizetésére, vagy kilencz pálczaütés elszennvedésére a hegybíró által kényszeritessék.

CSALÓKNAK ÁLL A VILÁG ?

Miközben bankvezérek milliós végkielégítéséről és fizetéséről ír a sajtó, egyes kisemberek szenvedéseik és kisemizésük részleges gyógyírjaként kapott kárpótlási jegyeikkel nehezen boldogulnak.

Mindenki tudja már a faluban, hogy ősszel négy zsvány burgonyavásárlás ürügyén bejutott az egyik ház idős tulajdonosaihoz, és amíg ketten a pincében megalkudtak kilónként 25 forintos krumplira, addig társaik odafönn kifosztották a ruhászekrényt, és elvitték a családfe három évi hadifogságért kapott kárpótlás aznap kiutalt életjáradékát. A másik pulai áldozat négy év hadifogságért kapott kárpótlási jegyet. A megyei pártbizottság egykori székházában működött ideiglenesen a Nemzetközi Biztonságos Befektetések Szervezete, amelynek központja Budapesten volt. Magas kamatot ígértek a kárpótlási jegyekre. A volt hadifogoly elhelyezett a társaságnál kétszázezer forint értékű kárpótlási jegyet, amelyre húsz százalék kamatot ígértek egy év után, készpénzben. Eltelt az egy év, és sehol sem találni a társaságot. Amikor elköltöztek Veszprémből, föl hívták az idős emberek a budapesti központot; ott azt mondták, ha a pénzt föl akarja venni valaki a magas kamattal együtt, akkor egy hónappal korábban kell nekik írni egy levelet. Megírták, de

a szervezet azóta sem válaszolt. A rendőrségen tett följelentést a család, onnan se jött válasz. Csak az elismervényük van meg a kárpótlási jegyek átvételéről. Ezen kérdésekről faggattuk Ambrusné dr. Gyugel Erzsébetet, a Veszprém Városi Ügyészség ügyészét, aki hosszú évek óta Pulán lakik.

– Mit szól ahhoz, hogy pulai érdekeltségű szenvedő alanyai is vannak a Nemzetközi Biztonságos Befektetések Szervezete kárpótlásijegyűjtő manőverének?

– Az a véleményem, hogy országoszte azért adottak a csalók, szélhámosok, sikasztók lehetőségei, mert a kapott kárpótlási jegyeket jelenleg nem lehet mire fölhasználni. A háború és az utána következő évtizedek károsultjai kénytelenek ilyen cégekhez beadni kárpótlási jegyeiket, ha valami hasznát is akarják látni életükben. Egy bt. például Veszprémben vásárolt kárpótlási jegyeket elismervény ellenében, azután Győrbe vitte és ott eladta. Megkapta a pénzt és vége; az eredeti tulajdonosok egy fillért sem láttak belőle. Ráadásul nagyon nehéz megfogni a másokat csalással megkárosítókat. A mai jogszabályok mellett nehezen elkülöníthető, hogy mi is számít vállalkozási kockázatnak, és mi csalásnak. Minden befektetési társaság utóbb azt mondja, ha utoléri, hogy ő

be akarta fektetni a pénzt, és jött volna a kamat. A mai joghelyzet szerint a rendőrségnek, ügyészségnek kell bizonyítania, hogy az elkövető nem is akarta befektetni a pénzt, nem is volt lehetősége rá. A család büntette, ahogy a szocializmus adott időszakában megfogalmazták, kissé elavult: jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz. A büntetési tétel is kissé anakronisztikusnak tűnik: a kisebb kárt okozó család büntetése két évig terjedő szabadságvesztés; aki azonban ötmillió forint fölötti kárt okoz, azonos megítélés alá eshetik azzal, aki milliárdokat csal, a büntetési tétel mindkét esetben 2–8 évig terjedő szabadságvesztés. Igaz, hogy létezik vagyonek Kobzás is, csak hogy a rutinos csalók készenlnek a lebukásra, és a nevkön semmi sincs. Nekünk, ügyészeknek már az is gyanús, ha valakinek "nincs semmije", de Rolls Royce-on érkeznek. A mai viszonyok között alig van mibe fektetni, nem tudnak a lakosok mit kezdeni a kárpótlási jegyeikkel, azok árfolyama rohamosan csökken, értéke devalválódik. A csalók pedig sokat ígérnek! Az egyszerű emberek ezreit csapják be, és a háborút túlélők nem biztos, hogy megérik az igazság kiderítését is. Pénzüket azonban valószínűleg soha nem kapják vissza.

KÜLFÖLDJÁRÓK TAPASZTALATAI

A külföldön dolgozó náci-hegyiek közül elsőként Jáger Istvánt kérdeztem arról, hogy véleménye szerint miben is különbözünk Európától.

– Ausztriában dolgozom, hétvégeken járok csak haza. Új és fölújított házakba szerelem be az ablakokat. Oda-visszaúton, meg különben is, gyakran járok falvakban, különösen Alsó-Ausztria és Burgenland között. Ami a legelső pillantásra észrevehető a magyar és az osztrák falvak közötti különbségből, az a kinti környezet ápoltsága, tisztasága falun-városon egyaránt. A falu képével mindenki törődik, nagyobb a rend az udvarokban, a házak előtt, a csatornák partjain, a folyók, patakok völgyében, és a mezőn is. Talán repülőgépről egyformán pompázatos a két ország erdeje, a hegyi utak és a mezők is, ámde közlelről – még autóból is – nagyon látszik a különbség. És bár sokkal gépesítettebb minden gazdaság, azt hiszem, ez nemcsak a gazdaságon múlik. Az utcaskaszokat meg a tereket mindenki a saját háza előtt tartja rendben, a polgármesteri hivatal csak a köztereket és a nagyobb utcákat, a városok, falvak határát csinosíttatja közpénzből, meg az utak két oldalát. Jómagam a Kabhegy utcában lakom; lehetne ez a falunegyed más elrendezésű is, de látom, hogy az osztrá-

koknál is drága a telek és néha még ennél is szűkebb helyre építkeznek. Remélem, hogy az előkertek, balkonok, teraszok virágosításában, csinosításában a fiatalok már az európai divatot követik, például adva ezzel a környezetükkel különféle okokból kevesebbet törődő idősebbeknek. Nácihegy egyetlen állandó lakói a Ferkis-család. Amióta fővárosi lakásukat föladták, a feleség gyakrabban van Púlán, míg a gazda Oslóban, az unokák mellett tölti az év jelentős részét. Az ottani tapasztalatokról a következőket mondja:

– A falvakban pontosan olyan körülményeket alakítottak ki Norvégiában, mint a városokban: ugyanúgy élnek az emberek, ugyanúgy komfortos a házuk, ugyanazokat a dolgokat lehet kapni, mint a városzéli nagyáruházakban, ugyanúgy benzinkút is van, mint a városban. A norvég falu inkább faluközpontokból áll, azontúl sok a tanyai település. A gazdák a földeken építették föl a házukat. Az óriási, két-három emeletes parasztházakban van minden, mindegyik földmívelő gazdának legalább három – különféle célra használható – traktora van, egy-két teherkocsija és több személygépkocsija. Aki gabonát termel, annak természetesen saját kombájna is áll a színben. Az udva-

ron soha semmi nincs. A ház környéke és a kert olyan rendezett, amilyen erre mifelénk csak a zalai falvak egynemelyikében volt valaha. Mezőgazdasággal a norvégok csak nagyon kis százaléka foglalkozik a mostoha időjárás és a talajviszonyok miatt, az ország háromnegyed része ugyanis kőből van. Parkosítják a várost, a tengerpartot, a tanyát, a falut; mindenütt fa, bokor, fű, köztük virág. Az üdülőhelyeken külön kerékpárutak húzódnak, néha nyolev-an-száz kilométer hosszan. Az országúttól a kerékpárutat zöld pázsit és fasor választja el, gyakran virágoktól tarkálló változatban. A halászfalu egészen más. A falusiak ott csak a hajóikat tartják, a halászfaluban nincs is lakóház. Úgy használják ezeket a tengerparti épületeket, mint mi egykor a színt, a pajtát vagy a fészert; munka után azután hazamennek az igazi élő faluba vagy a tanyára, és ott a család. A norvég és a magyar falu nagyon különbözik tehát egymástól, ez azonban nem zárja ki, hogy a kellemes környezet kialakítására tett erőfeszítéseiket mi itt a Bakonyban – az övékénel jóval nagyobb hatékonysággal – ne kíséreljük meg követni. A környezet, az időjárás és a talajviszonyok ugyanis nekünk kedveznek.

HŐSÖK NAPI MEGEMLÉKEZÉS PULÁN

Hatodik éve tartják az I. és a II. világháború katonáira való megemlékezés jegyében a pulai templomkertben a hősök napi ünneséget. Május utolsó vasárnapján *Hadnagy László* nyugdíjas múzeumigazgató mondott ünnepi beszédet az I. világháborúban hősi halált halt 19 pulai fiatalember és a II. világháború frontjain, vagy hadifogságban elhunyt 21 legény és családapa emléktáblájánál. A szónok hangsúlyozta: "A

pulai, szépen gondozott hősök kertjében arra is emlékeznünk kell, hogy 1849, 1918 és 1945 után a katonákra, a halottakra, a hősökre és áldozatokra tilos volt gondolni. A szabadságharc után 18 évig, az első világegyezés után egy évtizedig és az oroszok bejövetele után 40 évig tilos volt az emlékezés. Ki tudja, hogy hol a határ az áldozat és a hősi halott között? Az is hősi halott aki a háború következtében, vagy azután

vesztette életét gázkamrában, hadifogolytáborban, vagy pincébe bújva."

Az emlékünnepekséghez méltó műsort adott a nagyvázsonyi Várnai Zseni Általános és Zeneiskola Bónác János karnagy vezette 20 tagú fúvószenekara.

(Nádor Istvánnak a **NAPLÓ** 1995 június 14-i számában megjelent tudósítása nyomán.)

ELHUNYT HADNAGY LÁSZLÓ

Július 12-én 72 éves korában rövid betegség után elhunyt *Hadnagy László*, a Veszprém Megyei Honismereti Kör és a Kossuth Emlékbizottság elnöke, nyugdíjas múzeumigazgató. Szülei tíz gyermeke közül hatodikként 1923. június 8-án Gyulafirátóton született.

Kezdeményezője és motorja volt a honismereti munkának, évekig szerkesztette a Megyei Honismereti Tanulmányok köteteit. A megyei földrajzi nevek gyűjtése, lovashagyományok ápolása, honismereti előadások szervezése, a Kossuth kultusz ápolása fűződik nevéhez.

Hadnagy Lászlót - a pulai hősök napi megemlékezés szónokát - július 17-i temetésén többszázán kísérték utolsó útjára. A közművelődés jeles apostolát vesztettük el benne. Emlékét a pulaiak őszinte kegyelettel őrzik meg.

Kedves Tömleám!

*Köszönöm a Hősök-napi meghívást. Keserűségek
haza érkeztem. Kedves emlény marad számomra.*

A Naplóban Nádor Pista is írt róla.

*Remélhetőleg néked is igen jó egészséget kívánok
és sok sikert vállalkozásaid és hivatás munkáidhoz.*

Gyulafirátó, 1995. júl. 5. Barabás ölel:

*Laci
(Hadnagy)*

(Hadnagy László egyik utolsó levelének részlete)

FELHÍVÁS

**Pula község lakóihoz,
a pulai Egyházközség híveihez
és a községgel rokonszenvezőkhöz.**

Tisztelt Megszólítottak!

Közel három esztendő múltán ismét kérő szóval keresük Önöket.

Három évvel ezelőtt (1992 augusztusában) közöltük, hogy létrehozta a községi Önkormányzat az egyházi tulajdonú műemléki épületek felújítását, karbantartását segítő alapítványt és ehhez segítséget, támogatást kérünk.

Az akkor összegyűlt pénzekből elvégeztettük a Szent Flórián kápolna felújítását és a templom-tető (faszerkezet és cserép) teljes cseréjét. Erre közel 3 és fél millió Ft-ot fordítottunk.

Eredetileg úgy terveztük, hogy a község újraterelítésének 250. évfordulójára (1996-ra) kívül-belül fel-

újítatjuk a templomot. A nehéz gazdasági helyzet miatt ez lehetetlen, egyszerűen nem tudunk ekkora összegű támogatást szerezni.

Az Alapítvány a fentebb jelzett (kápolna és templom) felújítások után - nagyobb összegű önkormányzati támogatásból és más forrásokból - mostanra több mint egy millió Ft-ot tudott "összehozni". Manapság a pénz "fektetése" ésszerűtlen dolog. Épp ezért és más megokolásból is (a további állagromlás megakadályozása érdekében), úgy döntöttünk, hogy a meglévő pénzből megkezdjük a templom külső felújítását. A jelen állapotból adódó szükségességi sorrend figyelembe vételével először a legleromlottabb északi oldal, majd

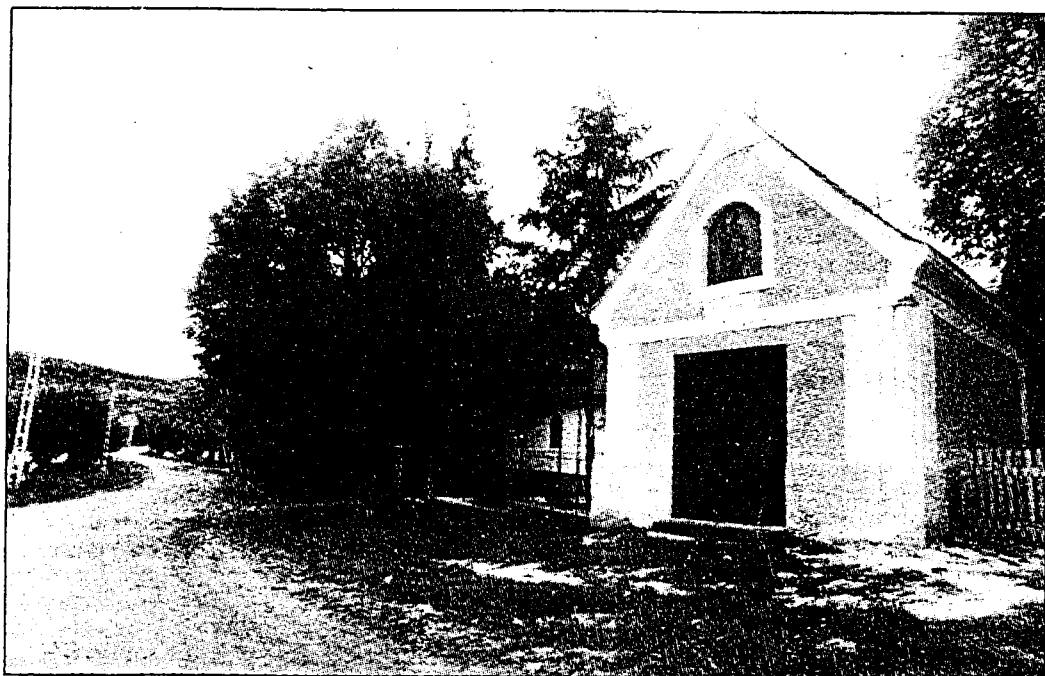
nyugatról körbejárva a déli oldal kerül sorra. Becslések szerint a most rendelkezésre álló összegből ennyire futja. Nincs meg azonban a torony és a főhomlokzat rendbetételéhez szükséges fedezet.

A hiányzó összeget azoktól (a község lakótól, az egyházközségi hívektől és a községet tisztelő-szerető emberektől) kérjük és várjuk, akik valamiképpen magukénak érzik és jogos büszkeségüknek tartják községünk kiemelkedően szép műemlék templomát.

Előre is köszönjük az önzetlen támogatást!

Pula, 1995. július 15

**Az "Eszterházy Károly"
Alapítvány Kuratóriuma**

Alapítványi pénzből újították fel Pulán a 220 éves Flórián-kápolnát.

Fotó: Áfrány

Egy régi barát az új világban

„Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma
az isteni félelem és tisztesség.”
(A szőlőhegyi eredeti törvénykönyvből)

MEGHÍVÓ

PULA község képviselőtestülete és a
szőlőhegyi birtokosainak baráti köre
tisztelettel meghívja Önt és családját

az 1995. július 29-én, szombaton megrendezendő

NÁCZIHEGYI IGNÁC - NAPI ÜNNEPSÉGRE

Szentmise: celebrálja Dr. Kazanyi Iváncsik
teológiai tanár, a balatonfüredi Kerek templom igazgatója
Szentmise után a temetőben tisztelet és kegyelet az elhunyt ősök és
Harmath István sírjánál.

A szőlőhegyi emlékoszlopnál 17 órakor:

ünnepi beszédet mond Dr. Tölgyesi József,
a Veszprémi Egyetem adjunktusa

A műsorban fellép

A MAGYARPOLÁNYI NEMZETISÉGI KÓRUS

Karvezető: Molnár Lajos

a kórus vezetője: Aporfi István

Ezt követően a pincéknél zártkörű családi mulatozás
(ki-ki saját szervezésében) a fogyó hold fényénél és a szabadtéri tüzek melegénél.